

Posudek na bakalářskou práci Adély Lančové *Koncepty obecného blaha jako teoretické zázemí právního ukotvení veřejného prospěchu*

Autorka ve své bakalářské práci představuje vybrané filosofické tematizace obecného blaha a v jejich světle analyzuje definici obecné prospěšnosti přítomnou v návrhu novelizace českého občanského zákoníku a zákona o obecně prospěšných organizacích připraveném předním českým odborníkem na problematiku práva neziskových organizací ing. Petrem Pajasem a jeho spolupracovníky. Vedle teoretické zajímavosti samotné otázky vymezení veřejného blaha nezávisle na kontextu konkrétních debat probíhajících v českém prostředí je téma práce velmi důležité především proto, že definice obecné prospěšnosti je problémem, při jehož řešení jsou navrhovatelé zákona, zákonodárci i další zainteresované strany nuceny klást si filosofické otázky, a znalost významných tradic politické filosofie proto může mít nemalý vliv na průběh debaty, když již třeba ne na její výsledek. Otázka obecné prospěšnosti je kontroverzní, a zaujetí jasných stanovisek tedy vyžaduje znalost argumentů, které lze najít na půdě politické filosofie. S habermasovským optimismem se pak dá čekat, že přítomnost kvalitních a filosoficky dobře podložených argumentů v diskusi povede k nastolení shody nutné k přijetí kvalitní zákonné úpravy obecné prospěšnosti a obecně prospěšných organizací.

Práce sestává z Úvodu, tří obsahových kapitol, Závěru, a Přílohy. Členění do kapitol je srozumitelné, rozsah vlastního textu (48 s.) bez přílohy dostačující. Jazyková a stylistická úroveň práce je velmi dobrá, ale objevují se v ní zkratkovité nebo ne zcela přesné formulace (např. věta „Vyjdeme-li z koncepce státu jakou určité souhry státního aparátu, trhu a soukromé sféry...“ (s. 47) buď naznačuje ne zcela standardní chápání státu, které by pak ovšem mělo být objasněno, nebo by slovo „stát“ bylo vhodné nahradit jiným slovem, např. „společnost“). Autorka důsledně odkazuje na použitou literaturu, v odkazech pod čarou i v seznamu literatury však mnohdy neuvádí stránky.

Autorka bakalářskou práci pravidelně konzultovala, dodržovala domluvený časový plán a do finální podoby textu zapracovala většinu z doporučení vedoucího práce.

První část práce je strukturována podle hesla „Public Good“ H. Munklera a K. Fischera z *Encyclopaedia of Social and Behavioral Sciences* (2001), ale autorka výrazně doplňuje její obsah o výsledky vlastní práce s literaturou. Kromě filosofických klasiků využívá text o veřejném blahu B. Douglase a knihu Roberta Bellaha et al. *Habits of the Heart*, jejíž část představuje autorčin skeletový překlad.

Autorka ve svém výkladu v této části práce poskytuje přehled nejvýznamnějších tradic v chápání obecného blaha a zlomových bodů, v nichž během vývoje západního politického myšlení dochází k proměnám nebo rozrůzněním uchopení obecného blaha. Autorka v základní formě reprodukuje argumentaci, o kterou se různé koncepce opírají. Z této roviny už však nepřechází na vyšší rovinu, jíž by bylo zhodnocení různých koncepcí pomocí vlastní argumentace opřené o předpoklady určité autorčiny politické filosofie. To však na bakalářském stupni studia jistě není požadavek běžný, ale pouze velmi nadstandardní.

Jiným nadstandardním námětem pro tuto část práce je zdůvodnění jasného odlišení (nebo v některých případech naopak jednoznačného ztotožnění) pojmů blaho/zájem/prospěch a veřejný/obecný.

V prvním oddíle druhé části práce autorka představuje velmi důležitou inspiraci pro autory navrhované české právní úpravy obecné prospěšnosti, jíž je návrh definice obecné prospěšnosti (public benefit) britské Charity Commission. Autorka představuje jednotlivé principy, jejichž naplnění je dle Charity Commission nezbytné k tomu, aby nezisková organizace mohla být považována za obecně prospěšnou. O poznání stručněji autorka dále představuje proceduru přiznání statutu obecné prospěšnosti používanou ve Francii. Smyslem zařazení obou podkapitol do bakalářské práce je nepochybně upozornit na možné úpravy veřejné prospěšnosti v jiných zemích, jimiž se čeští zákonodárci mohou inspirovat, a zejména v případě britské úpravy je třeba říci, že autorka postupovala velmi vhodně. Druhý oddíl druhé části práce stručně představuje základní formy českých NNO a lze jej tak chápat jako přípravu k třetímu oddílu, v němž jsou vyloženy základní změny v právním vymezení obecné prospěšnosti obsažené v chystaných novelizacích občanského zákoníku a zákona o obecně prospěšných organizacích.

Třetí část práce si dává nejnáročnější úkol, a tím je zhodnocení navrhované definice obecné prospěšnosti v českém právu z hlediska filosofických koncepcí obecného blaha představených v II. kapitole. Autorka velmi vhodně rozděluje možné pohledy na obecnou prospěšnost na tři skupiny (obecné blaho je užitečný, ba dokonce nezbytný koncept; obecné blaho je nebezpečná fikce, kterou navíc nemůže vytvářet stát (Popper, Hayek); přístup formálně procedurální (Habermas), který možnost plného vymezení obecné prospěšnosti *ex ante* vylučuje a soustředí se na korektnost schvalovacích procedur). Diskuse tohoto třetího přístupu by měla být důkladnější a dotknout se i problému, v jakém vztahu se nachází k předchozím dvěma, a především důležité otázky, jestli i procedurální přístup garantuje nějaké obsahové minimum vymezení obecné prospěšnosti. Habermasův procedurální model demokracie jistě neznamená, že demokratické deliberační procedury mohou vést k obsahově libovolným výsledkům, třeba takovým, které diskriminují určité jedince nebo konstruují pojetí obecného prospěchu tak, aby z něj přednostně mohly těžit některé skupiny obyvatelstva.

V závěru autorka prezentuje dvě vlastní kritické výhrady proti připravovanému zákonu o obecně prospěšných organizacích. Obě nacházejí oporu v teoretické literatuře zpracované dříve (Schumpeter, Popper, Hayek). Ve třetí části i závěru by autorce velmi pomohly vlastní argumenty opřené o určitou politickofilosofickou koncepci, jak již bylo zmíněno výše. Autorka vcelku uspokojivě ukazuje, proč se např. Rousseau liší od např. Hayeka v pohledu na obecné blaho. Už nám ale explicitně, za pomoci jasně formulovaných argumentů, nezdůvodňuje, proč máme ve věci chápání obecného blaha souhlasit spíše s Hayekem než s Rousseauem.

Posuzovanou bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit 38 kreditními body.